

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการวิเคราะห์หนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สรุปผลได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์หนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดี ที่กำหนดให้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในด้านต่างๆดังต่อไปนี้

- 1.1 กลวิธีในการแต่ง
- 1.2 รูปแบบและเนื้อเรื่อง
- 1.3 การวางเค้าโครงเรื่องและการเสนอเรื่อง
- 1.4 สำนวนภาษา และศิลปะในการใช้ภาษา
- 1.5 ความรู้ และสารที่ผู้ประพันธ์สื่อมาถึงผู้อ่าน

2. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของครู ที่มีต่อหนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดีที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นครูที่สอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปีการศึกษา 2524 จำนวน 100 คน ต่อหนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดี 1 เรื่อง จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนกลาง 20 โรงเรียน และ จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนภูมิภาค 25 โรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

มีวิธีดำเนินการวิจัยไปตามลำดับ โดยครั้งแรกสำรวจการใช้หนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนต่างๆ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค แล้วเลือกหนังสือที่ครูในโรงเรียนต่างๆ เลือกลงมากที่สุดมาจำนวน 3 เรื่อง โดยใช้การแจกแจงความถี่ พร้อมทั้งศึกษาเกณฑ์ในการเลือกหนังสืออ่านนอกเวลา เกณฑ์ในการเลือกหนังสือดี เกณฑ์ในการพิจารณาหนังสือประเภทสารคดี จากหนังสือ วารสาร เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นสร้างเกณฑ์วิเคราะห์หนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดี นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ตรวจสอบแก้ไข แล้วจึงนำเกณฑ์นั้นมาใช้เป็นเกณฑ์การวิเคราะห์หนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อสร้างเกณฑ์วิเคราะห์เสร็จแล้ว จึงสร้างแบบวิเคราะห์ 1 ชุด จากเกณฑ์ดังกล่าว เพื่อให้ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายพิจารณา เกี่ยวกับการวิเคราะห์หนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ตรวจสอบความถูกต้อง รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะ นำมาปรับปรุงก่อนนำไปทดลองใช้กับครูโรงเรียนนครสวรรค์ และโรงเรียนสตรีนครสวรรค์จำนวน 10 คน แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงเพื่อใช้กับตัวอย่างประชากรที่เลือกไว้จำนวน 100 คน ต่อหนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดี 1 เรื่อง ได้ส่งแบบวิเคราะห์เป็นจำนวน 270 ชุด แล้วนำมาคัดเลือกสำหรับทำการวิเคราะห์ 176 ชุด จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบตารางและบรรยายประกอบ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ตอน คือ การวิเคราะห์หนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดีด้วยตนเอง และการวิเคราะห์หนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดีจากแบบวิเคราะห์ การสรุปผลการวิจัยจึงแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

1. สรุปผลการวิเคราะห์หนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดี

2. สรุปผลที่ได้จากแบบวิเคราะห์

สรุปผลการวิเคราะห์หนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดี

ในการวิเคราะห์หนังสืออ่านนอกเวลาค้างนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์หนังสือสารคดี 3 เรื่อง คือชีวประวัติของข้าพเจ้า (มหาตมา คานธี) ชีวิตของนักบุญเกรียงและวิญญาณ (Spirit) นักปกครอง ซึ่งได้แยกสรุปผลการวิเคราะห์แต่ละเรื่อง ดังนี้

สารคดีเรื่อง "ชีวประวัติของข้าพเจ้า (มหาตมา คานธี)"

1. ลักษณะรูปเล่ม

ภาพและสีของปกไม่ดึงดูดความสนใจเท่าที่ควร แต่เหมาะสมสำหรับลักษณะของหนังสือประเภทชีวประวัติบุคคลสำคัญ ควรปรับปรุงให้ภาพและสีของปกให้ดึงดูดความสนใจยิ่งขึ้น และไม่ควรถึงลักษณะของหนังสือประเภทชีวประวัติบุคคลสำคัญดังที่เป็นอยู่ ขนาดของหนังสือ มีขนาดเหมาะสมน่าอ่านและแข็งแรงทนทานพอสมควร แต่การเข้าเล่มด้วยวิธีหัวทากาว ควรได้รับการปรับปรุง กระดาษที่ใช้พิมพ์ปก แข็งแรงทนทานพอสมควร แต่กระดาษที่ใช้ในการพิมพ์หนังสือคุณภาพยังไม่ดีเท่าที่ควร ควรได้รับการปรับปรุง ส่วนประกอบต่างๆ ของหนังสือสมบูรณ์พอสมควร ภาพประกอบมากพอสมควร แต่ควรเรียงลำดับภาพให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องยิ่งขึ้น การจัดวางรูปหน้าเหมาะสมดี คุณภาพของการพิมพ์ดีพอสมควร มีผิดพลาดต้องแก้ไขบ้าง ขนาดของตัวอักษรที่ใช้เหมาะสมกับสายตาของนักเรียน

2. เรื่อง (ประเภทและแนวเรื่อง)

เป็นหนังสือประเภทอัตชีวประวัติบุคคลสำคัญ ซึ่งเหมาะสมที่จะนำมาให้นักเรียนได้ศึกษา เพราะถึงแม้ว่าแนวเรื่องจะไม่ใช่เรื่องแปลกใหม่สำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา แต่ก็ยังเป็นประโยชน์แก่นักเรียน และให้แนวคิดต่างๆในการดำเนินชีวิต ซึ่งแนวคิดดังกล่าว เป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น (ชาติ) เป็นอย่างยิ่ง เช่น แนวคิดเรื่องการรู้จักควบคุมความผิดพลาดของตนเองเพื่อการแก้ไขในทางที่ถูกต้องต่อไป เป็นการเริ่มต้นแก้ปัญหาที่ตนเองก่อนที่จะแก้ไขผู้อื่น

3. กลวิธีในการแต่ง

มีกลวิธีในการแต่งด้วยการเล่าเรื่องที่ผ่านมาในชีวิต ซึ่งเป็นกลวิธีที่ไม่ซับซ้อน ช่วยให้เกิดความเข้าใจเรื่องได้ง่าย และเหมาะสมสำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา

4. วิธีเสนอเรื่อง

วางเค้าโครงเรื่องเรียงตามลำดับเหตุการณ์ จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนไปสู่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทีหลัง และจัดลำดับสาระของเรื่องได้เหมาะสม การเสนอเรื่องเสนอได้อย่างชัดเจนทุกบททุกตอน นอกจากนี้ยังแบ่งช่วงตอนในแต่ละตอนได้อย่างเหมาะสม การดำเนินเรื่องมีความต่อเนื่องกันโดยตลอด กล่าวได้ว่าวิธีดำเนินเรื่องชีวประวัติของข้าพเจ้า (มหาตมา คานธี) ทำได้ดีมากทุกบททุกตอน ซึ่งช่วยให้เกิดความเพลิดเพลินในการอ่าน และเกิดความเข้าใจในเรื่องได้อย่างง่ายดาย

5. ส่วนวนภาษา

ใช้ส่วนวนภาษาอย่างง่ายๆ มีการอธิบายความทำให้เกิดความชัดเจนขึ้น และใช้ส่วนวนเปรียบเทียบ อุปมาอุปไมย และส่วนวนภาษาที่ช่วยก่อให้เกิดความรู้สึก ซึ่งช่วยให้เนื้อเรื่องชีวประวัติอันเป็นเรื่องแห้งแล้ง มีชีวิตชีวาอ่านยิ่งขึ้น การใช้ส่วนวนภาษาในบางครั้งค่อนข้างยากสำหรับนักเรียน โดยเฉพาะเมื่อมีศัพท์ภาษาต่างประเทศปะปนอยู่ด้วย แต่ศัพท์ดังกล่าวก็มีเชิงอรรถเพื่ออธิบายศัพท์ยากนั้นไว้แล้ว

6. ความรู้

ความรู้ที่ได้จากชีวประวัติของข้าพเจ้า (มหาตมา คานธี) เป็นความรู้ที่เป็นแกนสาร ถูกต้อง และเหมาะสมกับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา เพราะจะช่วยให้เขาได้เห็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต และความรู้ต่างๆ เหล่านี้ เป็นความรู้ที่เชื่อถือได้ ในความถูกต้องเที่ยงตรง เพราะผู้แปลมีความรู้ความชำนาญในเรื่องที่แปลนี้โดยตรง นอกจากนี้ความรู้ภายในเรื่องยังเป็นความรู้ที่ค่อนข้างใหม่สำหรับนักเรียน และยังให้สาระอื่นๆ

ซึ่งมากมายจนยากที่จะได้รู้ประวัติชีวิตของบุคคล สาระนั้นๆ ได้แก่ สาระทางปรัชญา สาระทางสังคม และสาระทางศิลปะและวัฒนธรรม

7. สารที่ผู้ประพันธ์สื่อมาถึงผู้อ่าน

สารที่ผู้ประพันธ์สื่อมาถึงผู้อ่านมีหลายประการด้วยกัน แต่ที่สำคัญคือต้องการให้เห็นสภาพชีวิต การต่อสู้กับความไม่เป็นธรรมด้วยการใช้สัจย์ และอหิงสา ซึ่งเป็นการต่อสู้ด้วยการใช้ความอดทน อดกลั้น และใช้หลักสัจธรรมเข้าต่อสู้ จนในที่สุดแม้แต่ประเทศมหาอำนาจเช่นอังกฤษก็ต้องยอมพ่ายแพ้ นอกจากนี้ยังมีสารอื่นๆที่ผู้ประพันธ์สื่อมาถึงผู้อ่านอีก คือการพัฒนาสังคมด้วยการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ ให้ค่านิยมอันพึงปรารถนาแก่สังคม เกี่ยวกับความมีคุณธรรมของบุคคล และให้สาระและแนวคิดที่เป็นประชาธิปไตย

สารคดีเรื่อง "ชีวิตของฉันทนุกกระติง"

1. ลักษณะรูปเล่ม

ใช้ภาพและสีของปกดึงดูดความสนใจของนักเรียนดี ขนาดของหนังสือมีขนาดค่อนข้างหนาพอสมควร แต่ไม่มากเกินไปนักสำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และมีความแข็งแรงทนทานพอสมควร แต่การเข้าเล่มด้วยวิธีหั่วทากาวควรได้รับการปรับปรุงเพื่อเพิ่มความแข็งแรงทนทานขึ้น กระดาษที่ใช้พิมพ์ปกเป็นกระดาษแข็ง ช่วยให้เกิดความแข็งแรงทนทานขึ้น แต่กระดาษที่ใช้พิมพ์หนังสือยังมีคุณภาพไม่ดีนัก เรื่องชีวิตของฉันทนุกกระติงมีความบกพร่องในเรื่องส่วนประกอบต่างๆของหนังสือ เพราะแทบไม่มีส่วนประกอบที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจในการอ่าน นอกจากคำนำและบทนำ ภาพที่นำมาประกอบเป็นภาพขาวดำที่ไม่ชัดเจนนัก การจัดวางรูปหน้ายังมีความบกพร่องมาก นอกจากนี้คุณภาพของการพิมพ์ยังมีความบกพร่องมาก ส่วนขนาดของตัวอักษรที่พิมพ์มีขนาดเหมาะสมกับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาอยู่มาก สรุปได้ว่าค่านลักษณะรูปเล่มยังต้องได้รับการปรับปรุงอีกมาก

2. เรื่อง (ประเภทและแนวเรื่อง)

มีแนวเรื่องเป็นเรื่องสัตว์วิทยา คือกล่าวถึงชีวิตของสัตว์โลกหลายชนิด กล่าวถึงลักษณะรูปร่าง ลักษณะนิสัย รวมทั้งการดำรงชีวิตของสัตว์โลกนั้นๆ แนวเรื่องเป็นแนวที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนในโปรแกรมการเรียนที่หนักไปทางวิทยาศาสตร์ หรือ การเกษตร แนวเรื่องไม่ใช่แนวที่แปลกไปจากที่นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาเคยเรียนรู้อมา แต่จัดว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่นักเรียน อาจกล่าวได้ว่าเป็นแนวเรื่องที่นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาสนใจพอสมควร นอกจากนี้ยังมีแนวคิดและเนื้อหาที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น (ชาติ) โดยเฉพาะแนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ

3. กลวิธีการแต่ง

ใช้กลวิธีการแต่งในรูปนวนิยาย ซึ่งเป็นกลวิธีที่แปลกใหม่ น่าสนใจ และเหมาะสมกับระดับนักเรียน การใช้กลวิธีการแต่งในรูปนวนิยายนี้ช่วยทำให้เกิดความเพลิดเพลินในการอ่านเรื่อง และช่วยให้เข้าใจเรื่องชีวิตสัตว์ง่ายขึ้นด้วย

4. วิธีเสนอเรื่อง

มีวิธีการเสนอเรื่องตามลำดับเค้าโครงเรื่องซึ่งวางไว้เป็นลำดับ การเสนอเรื่องบางครั้งเกิดการสับสน กล่าวถึงสัตว์ชนิดเดียวกันซ้ำ การลำดับสารระกอนหลังจัดได้เหมาะสม และมีความต่อเนื่องซึ่งเนื้อหาดี ส่วนการแบ่งช่วงตอนของเรื่อง เนื่องจากชีวิตของฉลามูกกระหิงใช้กลวิธีการแต่งแบบนวนิยาย ดังนั้นจึงไม่ได้จัดแบ่งช่วงตอนของเรื่องไว้เป็นตอนๆ แต่ใช้วิธีการแต่งให้ต่อเนื่องกันโดยตลอด

5. ส่วนวนภาษา

ส่วนวนภาษาที่ใช้ในชีวิตของฉลามูกกระหิง เป็นส่วนวนการเล่าที่ใช้กว้างๆ ซึ่งเหมาะสมกับระดับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในชั้นต้นๆ และเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ซึ่งใช้ฉลามูกกระหิงเป็นผู้ดำเนินเรื่อง การบรรยายข้อความในแต่ละช่วงตอน มีความชัดเจน

และจงใจให้นำอ่านโดยตลอด

6. ความรู้

ชีวิตของฉันทลูกกระหิงให้ความรู้เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของสัตว์ การดำรงชีวิตของสัตว์ป่าหลายชนิดในเมืองไทย ซึ่งเป็นความรู้ที่เป็นแก่นสาร และถูกต้องเหมาะสมกับนักเรียน ความรู้นี้ เป็นความรู้ที่เชื่อถือได้ เพราะผู้แต่งมีความรู้ความชำนาญในด้านนี้โดยตรง และยังให้ความรู้ที่แปลกใหม่ไปจากที่นักเรียนเคยเรียนรู้มา นอกจากนี้จะให้ความรู้ในเรื่องชีวิตสัตว์ดังกล่าวมาแล้ว ชีวิตของฉันทลูกกระหิงยังให้สาระทางปรัชญา ซึ่งเป็นหลักความเป็นจริงของโลกอีกด้วย

7. สารที่ผู้ประพันธ์สื่อมาถึงผู้อ่าน

สารที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อมาถึงผู้อ่านในชีวิตของฉันทลูกกระหิง คือ ค่านิยมในการอนุรักษ์ไว้ซึ่งธรรมชาติ โดยพยายามแสดงให้เห็นภาพอันสวยงามของธรรมชาติ และเรียกร้องให้เกิดการอนุรักษ์ธรรมชาติ นอกจากนี้ยังเร้าให้เกิดความคิดด้วยการใช้ลักษณะของสัตว์แต่ละประเภทเป็นเครื่องเตือนใจให้คำนึงถึงสภาพที่แท้จริงของโลกซึ่งย่อมมีความสมบูรณ์ในตัวเอง

สารคดีเรื่อง "วิญญาณ (Spirit) นักปกครอง"

1. ลักษณะรูปเล่ม

ภาพและสีของปกยังไม่สามารถเรียกร้องความสนใจในการอ่านของนักเรียนได้เท่าที่ควร ขนาดของหนังสือเหมาะสมกับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายดี แต่การเข้าเล่มหนังสือยังไม่แข็งแรงทนทานเท่าที่ควร ควรได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น กระดาษที่ใช้ทำปกมีคุณภาพดีพอสมควร แต่ควรเพิ่มคุณภาพของกระดาษที่ใช้พิมพ์หนังสือให้มีคุณภาพดีขึ้น ส่วนประกอบต่างๆของหนังสือ: ช่วยให้เห็นแนวทางของเนื้อหาภายในเรื่อง และทำให้

ทราบแนวทางและเนื้อหาสาระบางตอนของเรื่อง ได้ดีพอสมควร การจัดวางรูปหน้าทำใ้
เหมาะสม คุณภาพของการพิมพ์ดีพอสมควร

2. เรื่อง (ประเภทและแนวเรื่อง)

เป็นสารคดีประเภทความเรียงหรือบทความ ซึ่งถึงแม้ว่าสารคดีประเภทนี้
จะไม่ใช่นวนที่แปลกใหม่ และไม่ได้รับความสนใจจากนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาเท่าที่ควร
แต่สารคดีประเภทนี้ก็ เป็นสารคดีที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอน
ปลาย นอกจากนี้แนวคิดของเรื่องก็เกี่ยวกับจิตวิทยาในการปกครองคน และแนวคิดต่างๆ
ที่สอดแทรกเข้ามายังเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชาติ เป็นอย่างยิ่ง

3. กลวิธีในการแต่ง

มีกลวิธีในการแต่งเพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้ และในขณะเดียวกันก็เกิดความ
เพลิดเพลินในการอ่านด้วยการใช้วิธีการเล่าเรื่อง แล้วใช้เรื่องแทรก เสริมเนื้อหาสาระ
เพื่อช่วยผ่อนคลายความเครียดอันอาจเกิดจากการอ่านเรื่องวิชาการที่หนักๆ กลวิธีที่ใช้
ไม่ใช่เรื่องแปลกใหม่ แต่เป็นวิธีการนำเอาวิธีการเล่านิทานชาดกของคนโบราณมาใช้
วิธีการนี้ทำให้เกิดความเข้าใจเรื่องได้ง่ายขึ้น

4. วิธีเสนอเรื่อง

วางเค้าโครงเรื่องเรียงตามลำดับ จากเรื่องจิตวิทยาต่างๆ ไปสู่เรื่อง
จิตวิทยาที่ยากขึ้น ซึ่งการวางเค้าโครงเรื่องดังกล่าว จัดลำดับสาระได้อย่างเหมาะสม
และไม่สับสน การเสนอเรื่อง เสนอตามเค้าโครงเรื่องที่วางไว้ได้อย่างชัดเจน และ
มีความต่อเนื่องของเนื้อหาโดยตลอด การแบ่งช่วงตอนของเนื้อหา ในบางตอนแบ่งช่วง
สั้นเกินไป หรือยาวเกินไปบ้าง แต่ส่วนใหญ่แล้วจัดแบ่งช่วงตอนได้อย่างเหมาะสมกับ
เนื้อเรื่อง

5. ส่วนวนภาษา

ใช้ส่วนวนภาษาพุทธธรรมคาในการเล่าเรื่องราวต่างๆ ซึ่งได้แทรกเนื้อหาสาระสำคัญของเรื่องไว้อย่างชัดเจนทุกช่วงตอน นอกจากนี้ยังใช้ส่วนวนเปรียบเทียบ ข้อความช่วยสรุปเนื้อหาสาระสำคัญ อันช่วยให้เกิดความชัดเจนในเนื้อหา และเกิดความเพลิดเพลินในการอ่านขึ้นด้วย ภาษาที่ใช้ เป็นภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเหมาะสมกับระดับนักเรียน มีศัพท์ภาษาต่างประเทศซึ่งใช้ติดปากอยู่ในสมัยนั้นแทรกอยู่ด้วย ซึ่งการใช้ศัพท์ส่วนวนดังกล่าวใช้ได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

6. ความรู้

ถึงแม้วิญญาณ (Spirit) นักปกครองจะเป็นเรื่องเก่า แต่งโดยคนรุ่นเก่า แต่ความรู้ที่ได้รับจากเรื่องวิญญาณ (Spirit) นักปกครองก็เป็นเรื่องที่เป็นแก่นสาร ถูกทอด และเหมาะสมสำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งยังเป็นความรู้ที่เชื่อถือได้ เพราะผู้แต่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในเรื่องนี้โดยตรง นอกจากนี้ยังแต่งเรื่องขึ้นขึ้นจากประสบการณ์จริงของท่าน ความรู้ที่ได้รับจากเรื่องเป็นความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาสำหรับผู้บริหาร ซึ่งนับว่าเป็นความรู้ที่แปลกใหม่จากที่นักเรียนเคยเรียนรู้มา และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่นักเรียน นอกจากนี้เนื้อหาสาระสำคัญของเรื่องซึ่งเป็นเรื่องจิตวิทยาสำหรับผู้บริหารแล้ว วิญญาณ (Spirit) นักปกครอง ยังให้ความรู้อื่นๆแทรกเข้ามา ซึ่งมีทั้งสาระทางปรัชญา สาระทางสังคม

7. สารที่ผู้ประพันธ์สื่อมาถึงผู้อ่าน

สารที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อมาถึงผู้อ่านที่สำคัญคือ หลักจิตวิทยาในการปกครองคน นอกจากนี้ยังให้ความคิดอื่นๆ ซึ่งแยกออกเป็นข้อย่อยๆได้ดังนี้ คือ ให้ความคิดในการพัฒนาสังคมเกี่ยวกับนโยบายเพื่อพัฒนาบ้านเมือง ให้วิจิตรคิดและเร้าให้เกิดความคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของผู้นำ ให้ค่านิยมอันพึงปรารถนาแก่สังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของผู้นำ ให้คติในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ยังให้สาระและแนวคิดที่เป็นประชาธิปไตย

สรุปผลการวิเคราะห์จากแบบสอบถาม

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครูที่สอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีเลือก วิธีสอน และวิธีวัดผลการอ่านหนังสืออ่านนอกเวลาวิชาภาษาไทย

สรุปผลจากกลุ่มตัวอย่างประชากรครู จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคได้ดังต่อไปนี้

1. ครูผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิง คิดเป็นร้อยละ 82.95 และส่วนใหญ่มีอายุ 26 - 30 ปี มีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนวิชาภาษาไทยนั้น มีครูร้อยละ 96.02 ที่ชอบสอนวิชาภาษาไทยเพราะมีความสนใจในวิชานี้ และเหตุผลรองลงมา คือเห็นความสำคัญที่จะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันของเด็กได้มาก ส่วนครูที่ไม่ชอบสอนวิชานี้ให้เหตุผลว่า นักเรียนไม่สนใจเรียนวิชานี้ เหตุผลรองลงมา คือ หาอุปกรณ์และหนังสืออ่านประกอบได้ยาก
3. หนังสือที่ครูมีความเห็นว่า เหมาะสมที่จะใช้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนใหญ่เห็นว่าหนังสือประเภทเรื่องสั้นมีความเหมาะสม ส่วนประเภทที่เหมาะสมรองลงมาคือสารคดี และนวนิยาย
4. ผู้คัดสรรในการเลือกหนังสืออ่านนอกเวลาวิชาภาษาไทยในโรงเรียนนั้น ส่วนใหญ่ตอบว่า อาจารย์ในหมวดวิชาภาษาไทยพิจารณาและตกลงร่วมกัน รองลงมาคืออาจารย์ที่สอนแต่ละระดับพิจารณาเป็นระดับไป
5. ผู้ที่ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเห็นว่าสมควรเป็นผู้เลือกหนังสืออ่านนอกเวลาให้นักเรียนคือ อาจารย์ในหมวดภาษาไทยพิจารณาและตกลงร่วมกันตามที่เป็นอย่างอยู่ในปัจจุบัน และที่เห็นว่าสมควรเป็นอันดับต่อมาคือ อาจารย์ผู้สอนและ

นักเรียนตกลงร่วมกัน

6. ข้อสังเกตของครูต่อความสนใจในการอ่านหนังสืออ่านนอกเวลาของนักเรียน ครูส่วนใหญ่เห็นว่า นักเรียนมีความสนใจในการอ่านหนังสืออ่านนอกเวลาในระดับปานกลาง

7. ข้อสังเกตของครูเกี่ยวกับปฏิกิริยาของนักเรียน เมื่อได้อ่านหนังสืออ่านนอกเวลา ครูส่วนใหญ่เห็นว่านักเรียนยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกี่ยวกับการอ่านหนังสือ และรองลงมาคือ มีการวิพากษ์วิจารณ์ที่กว้างขวางขึ้น

8. ครูมีความคิดเห็นว่าหนังสือสารคดีควรจะให้คุณค่าทางด้านความคิดสร้างสรรค์แก่นักเรียน รองลงมา คือ ความรู้ และแนวทางในการดำเนินชีวิต

9. เกี่ยวกับการที่ทางกระทรวงศึกษาธิการกำหนดรายชื่อหนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดีนั้น ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเหมาะสมดี เพราะเป็นการชี้แนะหนังสือดีให้นักเรียนอ่าน เหตุผลรองลงมาคือ เนื้อเรื่องเหมาะสมกับระดับนักเรียน และหนังสือที่กำหนดให้เลือกรับการคัดเลือกมาแล้ว ส่วนที่เห็นว่ายังไม่เหมาะสมเพราะ เป็นการจำกัดจำนวนหนังสือที่จะนำมาให้นักเรียนอ่าน และรองลงมาคือหนังสือที่กำหนดมาให้เลือกมีจำนวนน้อยเกินไป

10. วิธีการสอนหนังสืออ่านนอกเวลาที่ครูใช้มากที่สุดคือ แนะนำหนังสืออ่านนอกเวลา ตามประเภทของหนังสือแล้วให้นักเรียนอ่านเอง ส่วนวิธีการที่ใช้มากรองลงมาคือให้นักเรียนฝึกจับประเด็นและสาระสำคัญ

11. วิธีวัดผลการอ่านหนังสืออ่านนอกเวลาที่ครูใช้มากที่สุดคือ ให้นักเรียนทำรายงาน รองลงมาคือ ให้นักเรียนอภิปราย และใช้ข้อสอบทั้งปรนัยและอัตนัย

12. การวัดผลการอ่านหนังสืออ่านนอกเวลาของนักเรียน ครูส่วนใหญ่เน้นหนักทางด้านความคิดเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ รองลงมาคือความเข้าใจและการนำไปใช้

หมวดที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการวิเคราะห์หนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดี
ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อหนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดีแต่ละเรื่อง โดยให้
ตัวอย่างประชากรครูจำนวน 100 คน ต่อหนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดี 1 เรื่อง
สรุปผลได้ดังนี้

สารคดีเรื่อง "ชีวประวัติของข้าพเจ้า (มหาตมา คานธี)"

1. ด้านลักษณะรูปลักษณ์ครูส่วนใหญ่เห็นว่า ทั้งความเหมาะสมน่าอ่าน แข็งแรง
ทนทาน ภาพประกอบน่าสนใจ มีความสมบูรณ์ของส่วนประกอบ และคุณภาพของการพิมพ์
อยู่ในระดับปานกลาง
2. ด้านเรื่อง (ประเภทและแนวเรื่อง) ครูส่วนใหญ่เห็นว่าชีวประวัติของข้าพเจ้า
(มหาตมา คานธี) มีคุณค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ทั้งความเหมาะสมกับนักเรียน ประเภท
ของสารคดีที่นักเรียนสนใจ และมีลักษณะแนวคิดและเนื้อหาที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการ
ของท้องถิ่น (ชาติ) ส่วนแนวเรื่องเป็นเรื่องชีวประวัติของบุคคลที่บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม
อันเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน อยู่ในระดับมาก
3. ด้านวิธีเสนอเรื่อง ครูส่วนใหญ่เห็นว่า มีการเสนอเรื่องเหมาะสม ชัดเจน
อยู่ในระดับมาก ทั้งความเหมาะสมของการจัดลำดับสาระ และการแบ่งช่วงตอน มีความ
ต่อเนื่องของเนื้อหาดีมาก ส่วนการวางเค้าโครงเรื่องเป็นลำดับอยู่ในระดับปานกลาง
4. ด้านกลวิธีในการแต่ง ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ากลวิธีในการแต่งเหมาะสม
กับระดับนักเรียนปานกลาง ทำให้เกิดความเพลิดเพลินปานกลาง แต่ทำให้เข้าใจเรื่องได้
ง่ายมาก และเสนอความรู้ความคิดได้แยบยลมาก
5. ด้านสำนวนภาษา ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ชีวประวัติของข้าพเจ้า
(มหาตมา คานธี) มีการใช้สำนวนภาษาอยู่ในระดับมาก ทั้งการบรรยายข้อความชัดเจน
การใช้สำนวนอุปมาอุปไมยเหมาะสมกับเรื่อง และทำให้ได้อ่านขึ้น ใช้งานง่าย

เหมาะสมกับระดับนักเรียน ส่วนศัพท์ส่วนวนเหมาะสมกับเนื้อเรื่องอยู่ในระดับปานกลาง

6. ด้านความรู้ ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ตัวประวัติของข้าพเจ้า (มหาตมา คานธี) ให้ความรู้ต่างๆในระดับมาก นอกจากสาระทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ให้ ในระดับปานกลาง

7. ด้านสารที่ผู้ประพันธ์สื่อมาถึงผู้อ่าน ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ตัวประวัติของข้าพเจ้า (มหาตมา คานธี) สื่อสารด้านความคิดในการพัฒนาสังคมด้วยการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ ให้อิทธิพลและเร้าให้เกิดความคิด ให้ค่านิยมอันพึงปรารถนาแก่สังคมเกี่ยวกับความมีคุณธรรมของบุคคล ให้ความสำคัญที่แก่บุคคลในการดำรงชีวิตด้วยสัจธรรม ให้สาระและแนวคิดที่เป็นประชาธิปไตย ให้พื้นฐานที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหา ให้ความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย อยู่ในระดับมาก

สารคดีเรื่อง "ชีวิตของจันลูกกระซิง"

1. ด้านลักษณะรูปเล่ม ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ชีวิตของจันลูกกระซิง มีลักษณะรูปเล่มอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากขนาดเหมาะสมน่าอ่าน และแข็งแรงทนทาน เหมาะสมกับระดับนักเรียนอยู่ในระดับมาก

2. ด้านเรื่อง (ประเภทและแนวเรื่อง) ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า มีความเหมาะสมกับระดับนักเรียน เป็นเรื่องชีวิตสัตว์ที่แปลกใหม่จากที่นักเรียนเคยเรียนรู้มา มีลักษณะแนวคิด และเนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น (ชาติ) อยู่ในระดับมาก เป็นสารคดีประเภทที่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาสนใจอยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านวิธีเสนอเรื่อง ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าวิธีเสนอเรื่อง ทั้งการวางเค้าโครงเรื่องเป็นลำดับทำให้เข้าใจง่าย การจัดลำดับสาระก่อนหลังได้เหมาะสม เสนอเรื่องได้ชัดเจน จัดรูปแบบการเสนอเรื่องเป็นหมวดหมู่ทำให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย และมีความต่อเนื่องของเนื้อหาอยู่ในระดับมาก

4. **ด้านกลวิธีในการแต่ง:** ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งกลวิธีการแต่งที่แปลกใหม่ ทำให้เรื่องน่าสนใจขึ้น เหมาะสมกับนักเรียน และทำให้เกิดความเพลิดเพลิน ส่วนกลวิธีการแต่งทำให้เข้าใจเรื่องได้ง่ายอยู่ในระดับปานกลาง

5. **ด้านสำนวนภาษา:** ครูส่วนใหญ่เห็นว่า ชีวิตของฉันทลูกกระหังใช้สำนวนภาษา ทั้งการบรรยายข้อความชัดเจน การใช้ภาษาจูงใจให้น่าอ่าน การใช้ภาษาง่ายเหมาะสมกับระดับนักเรียน การใช้ศัพท์สำนวนเหมาะสมกับเนื้อเรื่องอยู่ในระดับมาก

6. **ด้านความรู้:** ครูส่วนใหญ่เห็นว่า ความรู้ที่ได้รับจากชีวิตของฉันทลูกกระหัง อยู่ในระดับมาก ทั้งความเป็นแกนสาร ถูกต้องเหมาะสมแก่นักเรียน ความเชื่อถือได้และความแปลกใหม่ ส่วนสาระทางปรัชญา สาระทางสังคม สาระทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสาระทางศิลปะและวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง

7. **ด้านสารที่ผู้ประพันธ์สื่อมาถึงผู้อ่าน:** ครูส่วนใหญ่เห็นว่าให้สารในด้านค่านิยม อันพึงปรารถนาแก่สังคมในการอนุรักษ์ไว้ซึ่งธรรมชาติ ให้ทัศนคติที่ดีแก่บุคคลในการมองสภาพธรรมชาติของโลก ให้พื้นฐานที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหา อยู่ในระดับมาก ส่วนสารเกี่ยวกับการให้วิพากษ์ และเร้าให้เกิดความคิด ชีวิตของฉันทลูกกระหังให้ในระดับปานกลาง

สารคดีเรื่อง "วิญญาณ (Spirit) นักปกครอง"

1. **ด้านลักษณะรูปเล่ม:** ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า มีส่วนประกอบต่างๆสมบูรณ์ อยู่ในระดับมาก ส่วนขนาดเหมาะสมน่าอ่านและแข็งแรงทนทาน คุณภาพของการพิมพ์ กระดาษพิมพ์ การจัดรูปหน้าอยู่ในระดับปานกลาง ภาพและสีของปกดึงดูดความสนใจในการอ่านอยู่ในระดับน้อย

2. **ด้านเรื่อง (ประเภทและแนวเรื่อง)** ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เสนอเรื่องได้ชัดเจนและแบ่งขงตอนได้เหมาะสมอยู่ในระดับมาก การวางเค้าโครงเรื่อง การจัดลำดับสาระ ความต่อเนื่องของเนื้อหา และการใช้เรื่องแทรกช่วยในการเสนอเรื่อง

ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินขึ้นอยู่ในระดับปานกลาง

4. ด้านกลวิธีการแต่ง ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ากลวิธีในการแต่งอยู่ในระดับปานกลางทั้งความเหมาะสมกับนักเรียน การทำให้เกิดความเพลิดเพลิน การทำให้เข้าใจเรื่องได้ง่าย ส่วนกลวิธีเสนอความรู้ความคิดอย่างแยบยลอยู่ในระดับมาก

5. ด้านสำนวนภาษา ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า การใช้สำนวนภาษาอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากการบรรยายข้อความได้ชัดเจนอยู่ในระดับมาก

6. ด้านความรู้ ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ให้ความรู้ที่เป็นแก่นสารถูกต้อง เหมาะสมกับนักเรียน มีความเชื่อถือได้ แปลกใหม่ไปจากที่นักเรียนเคยเรียนรู้อีก เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน และให้สาระทางสังคมอยู่ในระดับมาก ส่วนสาระทางปรัชญา สาระทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสาระทางศิลปะและวัฒนธรรมให้ในระดับปานกลาง

7. ด้านสารที่ผู้ประพันธ์สื่อมาถึงผู้อ่าน ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าสื่อสารมาสู่ผู้อ่านในระดับมาก ทั้งความคิดในการพัฒนาสังคมเกี่ยวกับนโยบายเพื่อพัฒนาบ้านเมือง ค่านิยมอันพึงปรารถนาแก่สังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของผู้นำ ตติในการดำเนินชีวิต แนวคิดที่เป็นประชาธิปไตย และให้พื้นฐานที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหา

หมวดที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการใช้หนังสืออ่านนอกเวลา ประเภทสารคดีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. ปัญหาของครูใน ~~การ~~สอนหนังสืออ่านนอกเวลา ครูส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านไม่แน่ใจในวิธีวัดและประเมินผล รองลงมาคือไม่แน่ใจในวิธีสอนและวิธีจัดกิจกรรม

2. ปัญหาในศกรใช้หนังสืออ่านนอกเวลาสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ครูส่วนใหญ่มีปัญหาหนังสือมีไม่เพียงพอกับความต้องการ ปัญหารองลงมาคือไม่มีหนังสือคู่มือให้รายละเอียดบางอย่างของหนังสืออ่านนอกเวลาแต่ละเรื่อง เช่น ประวัติผู้แต่ง

คำอธิบายศัพท์ ฯลฯ

3. เมื่อเกิดปัญหาในการใช้หนังสืออ่านนอกเวลา ครูส่วนใหญ่ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือและวารสารด้วยตนเอง และร้องลงมาคือขอความช่วยเหลือจากเพื่อนครู

4. ปัญหาในการให้นักเรียนอ่านหนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดี ครูส่วนใหญ่ประสบปัญหาของสมุดไม่ได้จัดหนังสือไว้ให้นักเรียนขอยืมมากเพียงพอ ส่วนปัญหาร้องลงมาตามลำดับคือ นักเรียนขาดความคิดในการวิเคราะห์วิจารณ์ และนักเรียนไม่มีหนังสืออ่าน

หมวดที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. หนังสือประเภทสารคดีที่ครูต้องการเสนอให้ใช้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาสำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มี 2 ประเภท คือ

1.1 หนังสือสารคดีโดยตรง เช่น ประเพณีเกี่ยวกับเทศกาลสงกรานต์ ชุกความรู้ไทยเรื่องพิธีแต่งงาน มรดกไทย เทียวเมืองไทย ประเพณีเดียวที่จัตุรัสแดง คนขี่เสือ ล้อมแซนแดนดินลานนา พระนเรศวรมหาราช สิงคโปร์เมืองเนรมิต จดหมายถึงแม่จำเนียร คู่มือเลี้ยงปลาตู้ เทียวเมืองจีน 5 นาทีกับศิลป์ไทย เทียวกับเมียกรณีสวรรคตและพระราชพิธีสิบสองเดือน

1.2 สารคดีในอนุสาร วารสาร หรือนิตยสารต่างๆ เช่น นิตยสาร-โลกหนังสือ นิตยสารแม่บ้าน นิตยสารใกล้หม้อ อนุสาร อ.ส.ท. และสยามรัฐราย-สัปดาห์

2. ครูมีวิธีการรื้อให้นักเรียนรักการอ่านสารคดี ซึ่งใช้ได้ผลมาแล้วดังต่อไปนี้

2.1 วิธีการแนะนำ ได้แก่ แนะนำหนังสือสารคดีที่น่าสนใจ ย้ำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของหนังสือสารคดีบ่อยๆ ชี้แนะให้เห็นประโยชน์ของหนังสือสารคดีหาเรื่องง่ายๆมาให้นักเรียนอ่านก่อน

2.2 วิธีการสอนโดยครูเป็นผู้ทำกิจกรรม ทั้งนี้ สอนวิธีอ่านที่ถูกต้อง เล่าเรื่องย่อ เน้นจุดที่น่าสนใจ เล่าบางตอนชักชวนใจให้อยากอ่าน เล่าถึงตอนสนุกแล้วให้นักเรียนไปอ่านเอง เล่าประวัติผู้แต่ง ยกเนื้อเรื่องตอนที่ให้คุณค่าแก่การดำรงชีวิตเพื่อให้นักเรียนเห็นประโยชน์ ยกข้อความที่มีความหมายดีมาให้ให้นักเรียนฟัง ได้รับความสนใจด้วยการตั้งเข้าสู่ชีวิตบุคคลบางคน หาข้อความตลกชวนขบขันมาพูดเปรียบเทียบกับนักเรียน ถามคำถามที่น่าสนใจจากเนื้อเรื่อง และเล่าเรื่องหรือออกข้อสอบในการใช้ภาษาให้เกิดความสนใจในการค้นคว้า

2.3 วิธีการให้นักเรียนทำกิจกรรม ทั้งนี้ ให้นักเรียนต่อเนื่องเรื่องโดยการเขียนเป็นประโยคต่อกัน เราโดยการถามศัพท์เฉพาะแล้วให้นักเรียนค้นคว้าเอง วิเคราะห์เรื่องให้ฟังแล้วให้นักเรียนไปอ่านและแสดงความคิดเห็น ให้นักเรียนวิจารณ์คำคม ให้นักเรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนแนวความคิด และตั้งหัวข้อเรื่องให้นักเรียนไปค้นคว้า

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆหลายประการ ดังนี้

3.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการวัดผลวิชาภาษาไทยว่า การวัดผลให้นักเรียนสอบผ่านง่ายเกินไป

3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนและการจัดหาหนังสืออ่านนอกเวลาในโรงเรียนหลายประการ ซึ่งสรุปได้ว่า บางโรงเรียนยังไม่ทราบความจำเป็นของการสอนหนังสืออ่านนอกเวลา และไม่ควรมีหนังสืออ่านนอกเวลา โรงเรียนบางโรงเรียนไม่มีหนังสืออ่านนอกเวลาไว้ให้ครูได้ศึกษา

3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านนอกเวลา สรุปได้ดังนี้ หนังสืออ่านนอกเวลาควรวางเหมาะสมกับกาลเวลา ตรงกับความพร้อมและวัยของเด็ก การจัดทำควรมีภาพประกอบเป็นภาพสีและให้มีภาพมากขึ้น และควรกำหนดรายชื่อหนังสืออ่านนอกเวลาให้มากกว่านี้

3.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดี สรุปได้ดังนี้ บางเรื่องยากเกินไป บางเรื่องง่ายเกินไป การเลือกหนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดี ควรเลือกเรื่องที่เป็นไทยๆ และการกำหนดให้อ่านไม่จำเป็นต้องกำหนดให้อ่านสารคดีเป็นหนังสือเรื่องยาว แต่ควรให้เลือกอ่านจากหนังสือหรือวารสารที่เป็นสารคดีเรื่องสั้นๆ

การอภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์หนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" ผู้วิจัยได้แยกการอภิปรายเป็น 2 ส่วน คือ

- ก. อภิปรายผลจากการวิเคราะห์หนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดี
- ข. อภิปรายผลจากแบบวิเคราะห์

อภิปรายผลจากการวิเคราะห์หนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดี

1. หนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดีที่นำมาวิเคราะห์ 2 เรื่องเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นโดยผู้แต่งใช้ความรู้และประสบการณ์ของตนเอง ส่วนอีกเรื่องหนึ่งเป็นเรื่องแปลมาจากภาษาสันสกฤต ซึ่งผู้แปลมีความรู้ความชำนาญในเรื่องที่แปลมาเป็นอย่างดี นอกจากนี้หนังสือทั้ง 3 เรื่องนี้เป็นสารคดี 3 ประเภท 3 แนว คือ **ชีวประวัติของข้าพเจ้า** (มหาดมา คานธี) เป็นเรื่องชีวประวัติบุคคลสำคัญ **ชีวิตของฉันทลูกกระหิง** เป็นเรื่องสัตว์วิทยาที่ใช้กลวิธีในการแต่งแบบนวนิยาย **วิญญาณ (Spirit)** นักปกครอง เป็นบทความเกี่ยวกับจิตวิทยาผู้นำ ดังนั้นการที่กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้หนังสือทั้ง 3 เรื่องนี้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาสำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น นับว่าเหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้นักเรียนได้อ่านหนังสือหลายรูปแบบ ซึ่งมีเนื้อหาของเรื่องหลายแนวทางอันเป็นการช่วยสร้างพื้นฐานในการอ่านของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

2. ถึงแม้ว่าหนังสือทั้ง 3 เรื่องนี้จะมีลักษณะเนื้อหาของเรื่องแตกต่างกันเป็น

3 แนวทางดังกล่าวมาแล้วข้างต้น แต่การวิเคราะห์หนังสือทั้ง 3 เรื่องย่อมมิใช่เกิดขึ้นใน

การวิเคราะห์เช่นเดียวกัน เพราะทั้ง 3 เรื่องต่างก็เป็นหนังสือสารคดีเช่นเดียวกัน

3. หนังสือสารคดีแต่ละเรื่องซึ่งมีแนวทางต่าง ๆ กันนี้ ย่อมนำมาเปรียบเทียบ เพื่อตัดสินว่าหนังสือเรื่องใดมีคุณค่ามากกว่ากันย่อมทำไม่ได้ เพราะหนังสือแต่ละเรื่องแต่ละแนว ย่อมมีคุณค่าในตัวเองต่างกันไป ควรศึกษาลักษณะของหนังสือแต่ละประเภท แต่ละเรื่อง เพื่อให้ได้ประโยชน์ของหนังสือแต่ละเรื่องแต่ละประเภทอย่างแท้จริง

4. ครูผู้สอนควรชี้แนะลักษณะของหนังสือแต่ละประเภท เพื่อให้นักเรียนเข้าใจวิธีการอ่านหนังสือได้อย่างถูกต้อง เพื่อนักเรียนจะได้ประโยชน์จากการอ่านอย่างเต็มที่

5. หนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดีเรื่อง "ชีวประวัติของข้าพเจ้า (มหาตมา คานธี)" เป็นหนังสือที่ให้ประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ทำให้เห็นทั้งความผิดพลาดบกพร่อง และการดำเนินชีวิตตามแนวทางที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นตัวอย่างในการดำเนินชีวิตของนักเรียนต่อไปในภายหน้า ถึงแม้เรื่องชีวประวัติของข้าพเจ้า (มหาตมา คานธี) นี้จะเป็นเรื่องที่แปลมาจากภาษาฮินดี แต่บุคคลไม่ว่าชาติใดภาษาใด ย่อมมีหลักการและแนวทางในการดำเนินชีวิตเช่นเดียวกัน คือ มีทั้งความผิดพลาดบกพร่อง และการดำเนินชีวิตตามแนวทางที่ถูกต้อง ดังนั้นชีวประวัติของบุคคลจึงสอนได้หลายสถานสมควรนำมาให้นักเรียนอ่าน เพื่อนำมาปรับปรุงใช้ได้ในชีวิตประจำวันของเขา

6. หนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดีเรื่อง "ชีวิตของฉันทูภักดิ์" ให้ความรู้เรื่องสัตววิทยาเป็นอย่างดี ทั้งยังให้แนวความคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติอีกด้วย นอกจากนี้ยังใช้ภาษาง่ายๆ ในการดำเนินเรื่อง ทั้งมีกลวิธีการแต่งในรูปแบบของนวนิยาย ทำให้สารคดีเรื่องนี้อ่านง่ายและก่อให้เกิดความเพลิดเพลินในการอ่านเป็นอย่างยิ่ง การนำสารคดีเรื่องนี้มาให้นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาอ่าน จะช่วยก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีในการอ่านหนังสือประเภทสารคดีแก่นักเรียน แต่ควรปรับปรุงเรื่องคุณภาพของการพิมพ์ให้มีคุณภาพของการพิมพ์ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

7. หนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดีเรื่อง "วิญญาณ (Spirit) นึก -

ปกครอง" ให้ความรู้เรื่องหลักจิตวิทยาผู้นำ อันเป็นหลักจิตวิทยาในการปกครองคน ซึ่ง
 อาจจะเป็นเรื่องวิชาการที่ค่อนข้างหนักสำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่
 เป็นเรื่องที่ให้สาระและคุณประโยชน์เหมาะสมที่นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายควร
 จะได้เรียนรู้ไว้เพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิตต่อไปในภายภาคหน้า

อภิปรายผลจากแบบสอบถาม

ก. ข้อมูลทั่วไปของครูที่สอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ
 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีเลือก วิธีสอนและวิธีวัดผลการอ่านหนังสืออ่านนอกเวลาวิชาภาษาไทย

ครูที่เป็นตัวอย่างประชากร ส่วนใหญ่เป็นหญิงมีอายุน้อย คือระหว่าง 26
 - 30 ปี คุณวุฒิทางการศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี ซึ่งเป็นการศึกษาในระดับสูง นอก
 จากนี้มีครูที่มีวุฒิปริญญาโทอยู่บ้าง แสดงว่าการศึกษาวิชาภาษาไทยในอนาคตมีแนวโน้มว่าจะ
 มีระดับที่คึกคักขึ้น เพราะครูมีความรู้ดี นอกจากนี้ครูยังมีความตั้งใจในการสอน จากคำตอบ
 ของครูเกือบทั้งหมด ที่ตอบว่าชอบสอนวิชาภาษาไทย และชอบสอนเพราะมีความสนใจใน
 วิชานี้ เหตุผลที่ทำให้ครูชอบสอนรองลงมา คือ เห็นความสำคัญที่จะนำไปใช้ให้เป็น
 ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของเด็กได้มาก จะเห็นได้ว่าครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในปัจจุบัน
 มีความสนใจในการสอนและเห็นประโยชน์ของการสอนวิชาภาษาไทยมากขึ้น ไม่ใช่สอน
 เพราะความจำยอมและไม่เห็นค่าของวิชา ผลการวิจัยครั้งนี้ตรงกับอัมพร ทองใบ ในปี
 พ.ศ.2523 ที่พบว่าครูชอบสอนวิชาภาษาไทยเพราะมีความสนใจในวิชา¹ แต่ต่างจาก
 อมรา เทศกรณ์ ในปี พ.ศ.2520 ที่พบว่า ครูชอบสอนวิชาภาษาไทยเพราะได้รับการ
 ฝึกฝนมาทางการสอนวิชา² ส่วนเหตุผลที่ครูไม่ชอบสอนวิชาภาษาไทย เพราะ

¹อัมพร ทองใบ, "การวิเคราะห์หนังสืออ่านประกอบวิชาภาษาไทยในระดับ
 มัธยมศึกษาตอนต้น" (วิทยานิพนธ์ปริณามตามหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), หน้า 190.

²อมรา เทศกรณ์, "การวิเคราะห์คุณค่าของหนังสืออ่านนอกเวลาระดับมัธยม
 ศึกษาคอนปลาย" (วิทยานิพนธ์ปริณามตามหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 143.

นักเรียนไม่สนใจเรียนวิชานี้ ผลการวิจัยนี้ต่างจากที่อัมพร ทองใบ ทำการวิจัยในปี พ.ศ. 2523 แล้วพบว่า ครูไม่ชอบสอนวิชาภาษาไทยเพราะเนื้อหาวิชาไม่น่าสนใจ¹ การวิจัยครั้งนี้พบว่า เหตุผลที่เนื้อหาวิชาไม่น่าสนใจยังคงมีผู้ตอบ แต่เป็นจำนวนน้อยมาก แสดงว่าครูภาษาไทยในปัจจุบันมีทัศนคติต่อวิชาภาษาไทยมากขึ้น ส่วนเหตุผลที่ว่าไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของวิชานี้ไม่มีผู้ตอบ ซึ่งเป็นการสนับสนุนทัศนคติที่มีต่อวิชาภาษาไทยดังกล่าวมาแล้ว

ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีเลือก วิธีสอนและวิธีวัดผลการอ่านหนังสืออ่านนอกเวลาวิชาภาษาไทยนั้น ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า หนังสือประเภทเรื่องสั้นเหมาะสมที่จะใช้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รองลงมาคือ หนังสือประเภทสารคดี และนวนิยาย ซึ่งผลการวิจัยนี้ต่างจากผลการวิจัยของอมรา เทศกรณ์ ซึ่งทำการวิจัยในปี พ.ศ. 2520 แล้วพบว่าครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าหนังสือที่เหมาะสมที่จะใช้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาของนักเรียน คือ สารคดี รองลงมาคือ เรื่องสั้น² ผู้ตัดสินใจในการเลือกหนังสืออ่านนอกเวลาวิชาภาษาไทยในโรงเรียน คืออาจารย์ในหมวดวิชาภาษาไทยพิจารณาและตกลงร่วมกัน ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของอัมพร ทองใบในปี พ.ศ. 2523³ ส่วนผู้ที่ครูส่วนใหญ่เห็นว่าสมควรเป็นผู้เลือกหนังสืออ่านนอกเวลาวิชาภาษาไทย คือ อาจารย์ในหมวดวิชาภาษาไทยพิจารณาและตกลงร่วมกัน ซึ่งตรงกับที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ตามผลการวิจัยข้างต้น คือปัจจุบันอาจารย์ในหมวดภาษาไทยพิจารณาและตกลงร่วมกันในการเลือกหนังสืออ่านนอกเวลาให้นักเรียน รองลงมาคืออาจารย์ผู้สอนและนักเรียนตกลงร่วมกัน แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนวิชาภาษาไทยเริ่มเห็นความสำคัญของนักเรียนเพิ่มขึ้น

¹อัมพร ทองใบ, "การวิเคราะห์หนังสืออ่านประกอบวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น" หน้า 192.

²อมรา เทศกรณ์, "การวิเคราะห์คุณค่าของหนังสืออ่านนอกเวลาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" หน้า 143.

³อัมพร ทองใบ, "การวิเคราะห์หนังสืออ่านประกอบวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น" หน้า 190.

และมีความคิดที่จะให้นักเรียนร่วมในการพิจารณาเลือกหนังสืออ่านนอกเวลาด้วยตนเอง ความสนใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านนอกเวลาวิชาภาษาไทย ครูส่วนใหญ่เห็นว่านักเรียนสนใจอ่านหนังสืออ่านนอกเวลาวิชาภาษาไทยปานกลาง ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ อัมพร ทองใบ ในปี พ.ศ.2523¹ และนักเรียนยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกี่ยวกับการอ่านหนังสือเมื่อได้อ่านหนังสืออ่านนอกเวลาแล้ว และเหตุผลรองลงมาคือ นักเรียนมีการวิเคราะห์วิจารณ์กว้างขวางขึ้น สำหรับคุณค่าของหนังสือสารคดีที่ควรมีต่อนักเรียน ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าหนังสือสารคดีควรจะให้คุณค่าทางด้านความคิดสร้างสรรค์แก่นักเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ ความรู้ และแนวทางในการดำเนินชีวิต เกี่ยวกับการที่ทางกระทรวงศึกษาธิการกำหนดรายชื่อหนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดีให้นักเรียนเลือกอ่านนั้น ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเหมาะสม เพราะเป็นการชี้แนะหนังสือดีให้นักเรียนอ่าน ส่วนครูที่เห็นว่ายังไม่เหมาะสมให้เหตุผลว่า เป็นการจำกัดจำนวนหนังสือที่จะนำมาให้นักเรียนอ่าน เหตุผลรองลงมาคือ หนังสือที่กำหนดมาให้เลือกมีจำนวนน้อยเกินไป ซึ่งจากเหตุผลนี้แสดงว่าครูเริ่มเห็นความสำคัญของความแตกต่างระหว่างบุคคล และสนับสนุนให้นักเรียนได้อ่านหนังสือมากเรื่อง มากประเภทขึ้น จึงแสดงความคิดเห็นต่อการกำหนดหนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดี ว่าเป็นการจำกัดจำนวนหนังสือที่จะนำมาให้นักเรียนอ่าน วิธีสอนหนังสืออ่านนอกเวลาที่ครูใช้มากที่สุด คือ แนะนำวิธีอ่านหนังสืออ่านนอกเวลาตามประเภทของหนังสือแล้วให้นักเรียนอ่านเอง ส่วนวิธีวัดผลที่ครูใช้มากที่สุดคือ ให้นักเรียนทำรายงาน ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของอัมพร ทองใบ ในปี พ.ศ.2523² สิ่งที่ครูเน้นหนักในการวัดผลการอ่านหนังสืออ่านนอกเวลาคือ ความคิดเชิงวิเคราะห์วิจารณ์

ข. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการวิเคราะห์หนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดีใน

¹อัมพร ทองใบ, "การวิเคราะห์หนังสืออ่านประกอบวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น" หน้า 190.

²อัมพร ทองใบ, เรื่องเดียวกัน, หน้า 191.

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ครูส่วนใหญ่เห็นว่าในค่านลักษณะรูปเล่ม ทั้งชีวประวัติของข้าพเจ้า (มหาตมา คานธี) ชีวิตของฉันทลูกกระทิง และวิญญาณ (Spirit) นักปกครอง มีคุณค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ในค่านเรื่อง (ประเภทและแนวเรื่อง) ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่าประเภทและแนวเรื่องของชีวประวัติของข้าพเจ้า (มหาตมา คานธี) มีความเหมาะสมกับนักเรียนปานกลาง นักเรียนสนใจปานกลางและสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น (ชาติ) ปานกลาง ที่ผลการวิจัยออกมาเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่าครูส่วนใหญ่เห็นว่าชีวประวัติของข้าพเจ้า (มหาตมา คานธี) เป็นเรื่องค่อนข้างยากสำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา และเป็นเรื่องของอินเดียไม่ใช่เรื่องของชาติไทยโดยตรงก็เป็นได้ ส่วนชีวิตของฉันทลูกกระทิง และวิญญาณ (Spirit) นักปกครองอยู่ในระดับมาก ในค่านวิธีเสนอเรื่องชีวประวัติของข้าพเจ้า (มหาตมา คานธี) และชีวิตของฉันทลูกกระทิงอยู่ในระดับมาก วิญญาณ (Spirit) นักปกครองอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงว่าครูส่วนใหญ่เห็นว่าวิญญาณ (Spirit) นักปกครองมีวิธีการเสนอเรื่องที่ยังไม่เหมาะสมนัก และไม่ทำให้เกิดความเพลิดเพลินในการอ่านมากเท่าที่ควร เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะวิญญาณ (Spirit) นักปกครองเป็นเรื่องหลักจิตวิทยาที่ยากแก่การเข้าใจ และเป็นเรื่องวิชาการที่หนักมาก ในค่านกลวิธีการแต่ง ชิวประวัติของข้าพเจ้า (มหาตมา คานธี) มีกลวิธีในการแต่งเหมาะสม ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน เข้าใจง่าย ให้ความรู้ความคิอย่างแยบยล อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ชีวิตของฉันทลูกกระทิงมีกลวิธีในการแต่งอยู่ในระดับมาก วิญญาณ (Spirit) นักปกครองมีกลวิธีในการแต่งเฉลี่ยในระดับปานกลาง ในค่านสำนวนภาษา ชิวประวัติของข้าพเจ้า (มหาตมา คานธี) ให้คุณค่าเฉลี่ยระดับมาก ชีวิตของฉันทลูกกระทิงให้คุณค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนวิญญาณ (Spirit) นักปกครอง ให้คุณค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าชีวประวัติของข้าพเจ้า (มหาตมา คานธี) และชีวิตของฉันทลูกกระทิง ใช้สำนวนภาษาชัดเจน น่าอ่าน เหมาะสมกับนักเรียน และเหมาะสมกับเนื้อเรื่องมาก ในค่านความรู้ชีวประวัติของข้าพเจ้า (มหาตมา คานธี) ให้คุณค่าเฉลี่ยระดับมาก ชีวิตของฉันทลูกกระทิงให้คุณค่าเฉลี่ยปานกลาง วิญญาณ (Spirit) นักปกครอง

ให้คุณค่าเฉลี่ยปานกลาง แสดงว่าครูส่วนใหญ่เห็นว่าชีวประวัติของข้าพเจ้า (มหาตมา คานธี) เป็นเรื่องที่ความรู้แก่นักเรียนมาก ในคานสารที่ผู้ประพันธ์สื่อมาถึงผู้อ่าน ทั้งชีวประวัติของข้าพเจ้า (มหาตมา คานธี) ชีวิตของฉันทลูกกระทิง และวิญญาณ (Spirit) นักปกครอง สื่อสารต่างๆมาสู่ผู้อ่านเฉลี่ยในระดับมากที่สุดทั้ง 3 เรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วิญญาณ (Spirit) นักปกครอง สื่อสารมาสู่ผู้อ่านในระดับมากที่สุดทุกด้าน จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าชีวประวัติของข้าพเจ้า (มหาตมา คานธี) ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านมากในด้านความรู้ ชีวิตของฉันทลูกกระทิงให้คุณค่าแก่ผู้อ่านมากในด้านกลวิธีการแต่ง ส่วนนวนภาษา วิญญาณ (Spirit) นักปกครอง ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านมากในด้านสารที่ผู้ประพันธ์สื่อมาถึงผู้อ่าน ย่อมแสดงให้เห็นว่าหนังสือทั้ง 3 เรื่องนี้ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านมากคนละแนวทางกัน ซึ่งจากผลการวิจัยนี้ย่อมทำให้ครูเห็นแนวทางของหนังสือทั้ง 3 เรื่องว่ามีคุณค่าทางด้านใดบ้าง และสามารถนำข้อมูลที่ได้นี้ไปชี้แนะแนวทางในการอ่านหนังสือทั้ง 3 เรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี

ค. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการใช้หนังสืออ่านนอกเวลา

การวิจัยพบว่าเกี่ยวกับปัญหาในการสอน ครูไม่แน่ใจในวิธีวัดและประเมินผล ปัญหาในการใช้หนังสืออ่านนอกเวลา คือ ปัญหาหนังสือมีไม่เพียงพอกับความต้องการ และรองลงมาคือ ไม่มีหนังสือคู่มือให้รายละเอียดบางอย่างของหนังสืออ่านนอกเวลาแต่ละเรื่อง เช่น ประวัติผู้แต่ง คำอธิบายศัพท์ ฯลฯ ซึ่งผลการวิจัยนี้ใกล้เคียงกับผลการวิจัยของอัมพร ทองใบ ซึ่งพบว่าปัญหาในการใช้หนังสืออ่านนอกเวลาของครู คือครูไม่มีหนังสือคู่มือให้รายละเอียดบางอย่างของหนังสืออ่านนอกเวลาแต่ละเรื่อง เช่น ประวัติผู้แต่ง คำอธิบายศัพท์ ฯลฯ และรองลงมาคือหนังสือมีไม่เพียงพอกับความต้องการ¹ เกี่ยวกับ**ศักรการแก้ปัญหา**เมื่อเกิดปัญหาการใช้หนังสืออ่านนอกเวลา เมื่อครูเกิดปัญหาในการใช้หนังสืออ่านนอกเวลา ครูส่วนใหญ่มักศึกษาค้นคว้าจากหนังสือและวารสารด้วยตนเอง รองลงมา

¹อัมพร ทองใบ, "การวิเคราะห์หนังสืออ่านประกอบวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น" หน้า 191.

คือขอความช่วยเหลือจากเพื่อนครู ซึ่งต่างจากผลการวิจัยของอัมพร ทองใบ ซึ่งพบว่าเมื่อเกิดปัญหาครูจะขอความช่วยเหลือจากเพื่อนครู รองลงมาคือขอความช่วยเหลือจากหัวหน้าหมวด¹ และต่างจากผลการวิจัยของสุกัญญา โชติกพลิต ซึ่งพบว่าเมื่อเกิดปัญหาครูจะขอความช่วยเหลือจากหัวหน้าหมวด รองลงมาคือขอความช่วยเหลือจากเพื่อนครูด้วยกัน² จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นย่อมแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าทางค่านิยมวิชาการของครูได้เป็นอย่างดี การที่ครูขอความช่วยเหลือจากเพื่อนครู หรือจากหัวหน้าหมวดอาจเป็นเพราะยังไม่มีความเชื่อมั่นในตัวเองว่าจะสามารถแก้ปัญหาทางวิชาการได้ด้วยตนเอง แต่จากผลการวิจัยนี้พบว่าครูส่วนใหญ่มักศึกษาค้นคว้าจากหนังสือและวารสารด้วยตนเอง อันเป็นผลมาจากการได้รับการศึกษาในระดับสูง ซึ่งจากผลการวิจัยข้างต้นพบว่าครูส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และทำให้ครูมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น จึงศึกษาค้นคว้าจากหนังสือและวารสารด้วยตนเอง อันค้ำรองลงมาจึงขอความช่วยเหลือจากเพื่อนครู ซึ่งถ้าครูใช้วิธีการทั้ง 2 วิธีการนี้ควบคู่กันไปแล้ว ย่อมทำให้เกิดความเชื่อมั่น ทางค่านิยมวิชาการในวงการศึกษานักเรียนของไทยยิ่งขึ้น

ส่วนปัญหาในการให้นักเรียนอ่านหนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดีพบว่า ครูส่วนใหญ่ พบปัญหาห้องสมุดไม่ได้จัดหนังสือไว้ให้นักเรียนขอยืมมากเพียงพอ รองลงมาคือนักเรียนขาดความคิดในการวิเคราะห์วิจารณ์ และนักเรียนไม่มีหนังสืออ่าน ปัญหาดังกล่าวนี้นี้เป็นปัญหาที่ต่อเนื่องกัน คือเมื่อห้องสมุดไม่ได้จัดหนังสือไว้ให้นักเรียนขอยืมมากเพียงพอทำให้นักเรียนไม่มีหนังสืออ่าน และเมื่อไม่มีหนังสืออ่านจึงเกิดปัญหาขาดความคิดในการวิเคราะห์วิจารณ์ ถ้าห้องสมุดสามารถจัดหาหนังสือให้นักเรียนอ่านได้อย่างเพียงพอแล้วนักเรียนจะอ่านหนังสือมากขึ้น และเมื่ออ่านมากๆ ความคิดย่อมจะเกิดขึ้น และสามารถ

¹อัมพร ทองใบ, "การวิเคราะห์หนังสืออ่านประกอบวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น" หน้า 191.

²สุกัญญา โชติกพลิต, "การวิเคราะห์แบบเรียนวิชาวรรณคดีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519), หน้า 36.

วิเคราะห์วิจารณ์ได้เป็นอย่างดี จึงกล่าวได้ว่าปัญหานี้เป็นปัญหาที่ต่อเนื่องกัน และเป็น ปัญหาทางด้านการบริหารด้วย ถ้าสามารถทำให้ผู้บริหารให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือ จัดหาหนังสือให้เพียงพอกับความต้องการของนักเรียนมากขึ้นด้วย ก็จะเป็นการดี

ง. ความคิดเห็นอื่นๆของครูเกี่ยวกับหนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดี

ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสนอให้ใช้หนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดี ว่าสมควรให้นักเรียนเลือกอ่านสารคดีที่เป็นเรื่องสั้นๆในนิตยสาร หรือวารสารต่างๆ ไม่จำเป็นต้องกำหนดให้อ่านสารคดีเป็นเล่มๆ เพราะทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายง่าย และครูมีวิธีการเร้าให้นักเรียนรักการอ่านหนังสือสารคดีหลายวิธีการ เช่น แนะนำหนังสือที่น่าสนใจ ชี้แนะประโยชน์ของหนังสือ หรือใช้วิธีการสอนที่เรียกร้องความสนใจในหนังสือประเภท สารคดี และให้นักเรียนทำกิจกรรมอันจะช่วยให้เกิดความรักในการอ่านหนังสือประเภท สารคดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ครูยังเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดหาหนังสืออ่านนอกเวลา สำหรับครูใช้ในการสอนว่า ทางกระทรวงศึกษาธิการ ควรจัดส่งหนังสืออ่านนอกเวลาไป ให้โรงเรียนต่างๆทั้งชุด เพื่ออาจารย์ผู้สอนจะได้ศึกษาก่อนที่จะสอนในโอกาสต่อไป ซึ่ง แนวคิดดังกล่าวเป็นแนวคิดที่น่าสนใจ แต่อาจติดขัดในค่านงบประมาณ เพราะโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดกระทรวงศึกษาธิการมีมากมาย เกินกำลังงบประมาณที่จะ จัดส่งหนังสืออ่านนอกเวลาไปยังโรงเรียนต่างๆให้ครบชุดได้ และมีความคิดเห็นบางประการ ของครู ซึ่งเกิดความขัดแย้งกันเองคือ ครูบางคนมีความคิดเห็นว่า ควรกำหนดรายชื่อ หนังสืออ่านนอกเวลาให้มากขึ้น ส่วนครูบางคนมีความคิดเห็นว่า หนังสืออ่านนอกเวลาไม่มีความจำเป็น ความคิดเห็นดังกล่าวทั้ง 2 ประการ ควรได้รับการพิจารณาจากผู้รับผิดชอบ เกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตร เพราะแสดงให้เห็นว่า ครูบางคนมีความเข้าใจเกี่ยวกับ ความคิดเรื่องการให้หนังสืออ่านนอกเวลาในโรงเรียนเป็นอย่างดีแล้ว แต่ครูบางคนยังมีความเข้าใจความคิดเรื่องการให้หนังสืออ่านนอกเวลาในโรงเรียนไม่เพียงพอ

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย

1. สำหรับกระทรวงศึกษาธิการ

ก. การคัดเลือกหนังสืออ่านนอกเวลา ควรให้ครูมีบทบาทในการคัดเลือก ร่วมด้วย โดยอาจใช้แบบสอบถามไปยังครูโรงเรียนต่างๆ ให้เสนอเรื่องที่คิดว่าเหมาะสม สำหรับนักเรียนในระดับนี้ และให้แสดงความคิดเห็นประกอบด้วยก็จะได้นหนังสือที่ดี แปลก ใหม่ และเหมาะสมยิ่งขึ้น

ข. ควรกำหนดรายชื่อหนังสืออ่านนอกเวลาแต่ละประเภทให้มากขึ้น เพื่อให้นักเรียนจะได้มีโอกาสเลือกหนังสือให้ตรงกับความสนใจของตนเองมากยิ่งขึ้น และได้ อ่านหนังสือที่ตรงกับความสนใจของตนเองนี้ จะเป็นเหตุให้นักเรียนเกิดความรักในการอ่าน มากยิ่งขึ้น

ค. ควรมีการจัดการอบรมเกี่ยวกับการสอนหนังสืออ่านนอกเวลาให้แก่ครู เพื่อให้ครูเห็นความสำคัญของการสอนหนังสืออ่านนอกเวลา และส่งเสริมการอ่านหนังสืออ่าน นอกเวลาของนักเรียนให้มากยิ่งขึ้น

ง. ควรมีมาตรการควบคุมการจัดพิมพ์หนังสืออ่านนอกเวลาให้ได้มาตรฐาน ในด้านคุณภาพของการพิมพ์มากกว่านี้ เพื่อช่วยให้นักเรียนได้อ่านหนังสือที่มีคุณภาพของ การพิมพ์ดี

จ. ควรให้ทางเขตการศึกษา จัดหาหนังสืออ่านนอกเวลาทั้งหมดไว้ เพื่อ เผยแพร่แก่โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษาที่โรงเรียนสังกัดอยู่เป็นเขตๆ หรืออาจจะ จัดส่งไปยังโรงเรียนประจำจังหวัดให้รับฝึกชอบเป็นศูนย์ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหนังสืออ่านนอก เวลาทั้งหมดภายในเขตจังหวัดนั้นๆ

2. สำหรับครูภาษาไทย

ก. ครูควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการพิจารณาเลือกหนังสืออ่านนอกเวลา

ให้เหมาะสมในแต่ละภาคการศึกษา

ข. ควรจัดทำคู่มือหนังสืออ่านนอกเวลา ซึ่งใช้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาในภาคเรียนนั้นๆ และมีแบบทดสอบเกี่ยวกับหนังสืออ่านนอกเวลาเล่มนั้นๆ ให้นักเรียนทำท้ายเล่ม

ค. ครูควรจัดหาหนังสืออ่านนอกเวลาไว้เพื่อให้นักเรียนขอยืมอ่านได้อย่างพอเพียง อาจจะใช้ขอความร่วมมือจากบรรณารักษ์ห้องสมุด เพื่อให้จัดหาหนังสืออ่านนอกเวลาไว้ให้ หรือขอบริจาคจากนักเรียนที่อ่านหนังสือเรื่องนั้นไปแล้ว หรือจบหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว ซึ่งนักเรียนบางคนอาจจะไม่ได้ใช้ประโยชน์จากหนังสือเรื่องนั้นอีก และเห็นประโยชน์ของการบริจาคหนังสือเพื่อนักเรียนรุ่นหลังต่อไป

ง. ครูควรศึกษาหลักเกณฑ์ในการพิจารณาหนังสือแต่ละประเภท เพื่อการพิจารณาหนังสือได้อย่างถูกต้องตามประเภทของหนังสือ และสามารถแนะนำให้นักเรียนอ่านหนังสืออ่านนอกเวลาแต่ละเรื่องแต่ละประเภท ได้อย่างถูกต้อง และได้รับประโยชน์จากการอ่านอย่างเต็มที่

จ. ครูควรหาวิธีการใหม่ๆ เพื่อเร้าให้นักเรียนรักการอ่านหนังสือ เช่น มอบหมายให้นักเรียนอ่านสารคดีสั้นๆ แล้วให้วิจารณ์สารคดีที่อ่าน ให้นักเรียนแข่งขันตอบปัญหาเกี่ยวกับความรู้รอบตัว ให้นักเรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้นักเรียนจัดกลุ่มเพื่อแข่งขันรวบรวมความรู้ที่ได้จากการอ่าน ให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาเสนอหน้าชั้นเรียนก่อนการเรียนการสอนในแต่ละคาบเรียน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ให้นักเรียนแข่งขันกันเสนอความรู้ที่ทันสมัยทันเหตุการณ์ นำเหตุการณ์ปัจจุบันมาสร้างเป็นปัญหาอะไรเอ่ย ให้นักเรียนตอบ

ฉ. ครูควรเป็นผู้สนใจในการอ่านและพยายามค้นคว้าอยู่เสมอ พยายามติดตามความก้าวหน้าทางวงการหนังสือ และกระตุ้นให้นักเรียนรักการค้นคว้า เช่น มอบหมายให้ติดตามผลการประกวดหนังสือต่างๆ เช่น การประกวดหนังสือในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ หนังสือดีเด่นรางวัลบัวหลวงของธนาคารกรุงเทพจำกัด หรือหนังสือดีเด่น

รางวัลวรรณกรรมอาเซียน เป็นต้น แล้วนำมาจัดเป็นนิทรรศการของหมวดภาษาไทย เพื่อให้นักเรียนจะได้มีความตื่นตัวอยู่เสมอและเกิดความสนใจที่จะอ่านยิ่งขึ้น

ข. ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนแสดงออกอย่างเสรี ทั้งทางความคิด และการกระทำโดยการเปิดโอกาสให้มีการวิจารณ์หนังสือใหม่ๆ แปลกๆ หรือจัดกิจกรรมต่างๆ อันเป็นผลมาจากการอ่านในโอกาสอันควร

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

ก. ควรมีการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์หนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดี ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เรื่องอื่นๆ ที่นอกเหนือไปจาก 3 เรื่อง ที่ทำการวิเคราะห์ไว้แล้วนี้

ข. ควรมีการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์หนังสืออ่านนอกเวลาประเภทอื่นๆ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เช่น ประเภทร้อยกรอง เพื่อจะได้ทราบข้อเท็จจริง และความคิดเห็นของครู เพื่อนำมาปรับปรุงหรือเสนอแนะหนังสือที่ใช้ในการอ่านนอกเวลาสำหรับนักเรียนในระดับนี้ต่อไป

ค. ควรมีการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบการวิเคราะห์หนังสืออ่านนอกเวลาประเภทสารคดีจากครูในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อเปรียบเทียบผลที่ได้จากกรสำรวจในเขตกรุงเทพมหานครกับส่วนภูมิภาคว่าแตกต่างกันมากน้อยอย่างไร หรืออาจเปรียบเทียบระหว่างเขตการศึกษาที่มีสภาพท้องถิ่นแตกต่างกัน เพื่อจะได้ทราบปัญหาและข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่าแต่ละท้องถิ่นมีปัญหามีความต้องการแตกต่างกันอย่างไร

ง. ควรมีการวิจัยเรื่องความนิยมในการอ่านวรรณกรรมจากบุคคลทั่วไป เพื่อนำมาศึกษาความต้องการของประชาชนทั่วไป และวิเคราะห์ลักษณะหนังสือที่อยู่ในความนิยมของปวงชน เพื่อผู้ทำหน้าที่คัดเลือกหนังสือจะได้พิจารณาหนังสือดังกล่าว และจะทำให้ได้หนังสือที่ดี เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาของนักเรียนเพิ่มมากขึ้นด้วย